

ONKO SUOMI VARAUTUNUT HYVINVOINNIN JA TALOUSKASVUN IRTIKYTKEYTYMISEEN AIKANA JOLLOIN TYÖTÄ EI ENÄÄ OLE KAIKILLE JA HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖT VÄHENEVÄT RAJUSTI?

Frank Martela
Tutkijatohtori, Aalto-yliopisto
Osakas, Filosofian Akatemia Oy

Aalto University

Filosofian Akatemia

"LÄHIVUODET OVAT LUULTAVASTI TÄRKEIN AJANJAKSO KOKO IHMISKUNNAN HISTORIASSA.”

- DEBRA ROBERTS, YK:N ALAISEN ILMASTOPANEELIN IPCC:N PUHEENJOHTAJISTON JÄSEN

LÄHTÖKOHTA: ILMASTONMUUTOKSEN RATKAISEMINEN ON IHMISKUNNAN KOHTALONKYSYMYS

- Jos ilmaston lämpenemistä ei onnistuta pysäyttämään 1,5 asteeseen, ovat seuraukset katastrofaalisia ihmisille ja koko biosfäärille.

- Jotta pysäyttäminen onnistuisi, on maailman nettopäästöt
  - Käännettävä jyrkkään laskuun jo vuonna 2020
  - Täyteen päästöttömyyteen on päästävä 2050 mennessä

LÄHDE: IPCC 2018: GLOBAL WARMING OF 1,5 C

KESTÄVÄ KASVU RATKAISUNA

ESIMERKIKSI PÄÄOMAVIRTOJEN
OHJAAMINEN KESTÄVIIN INVESTOINTEIHIN

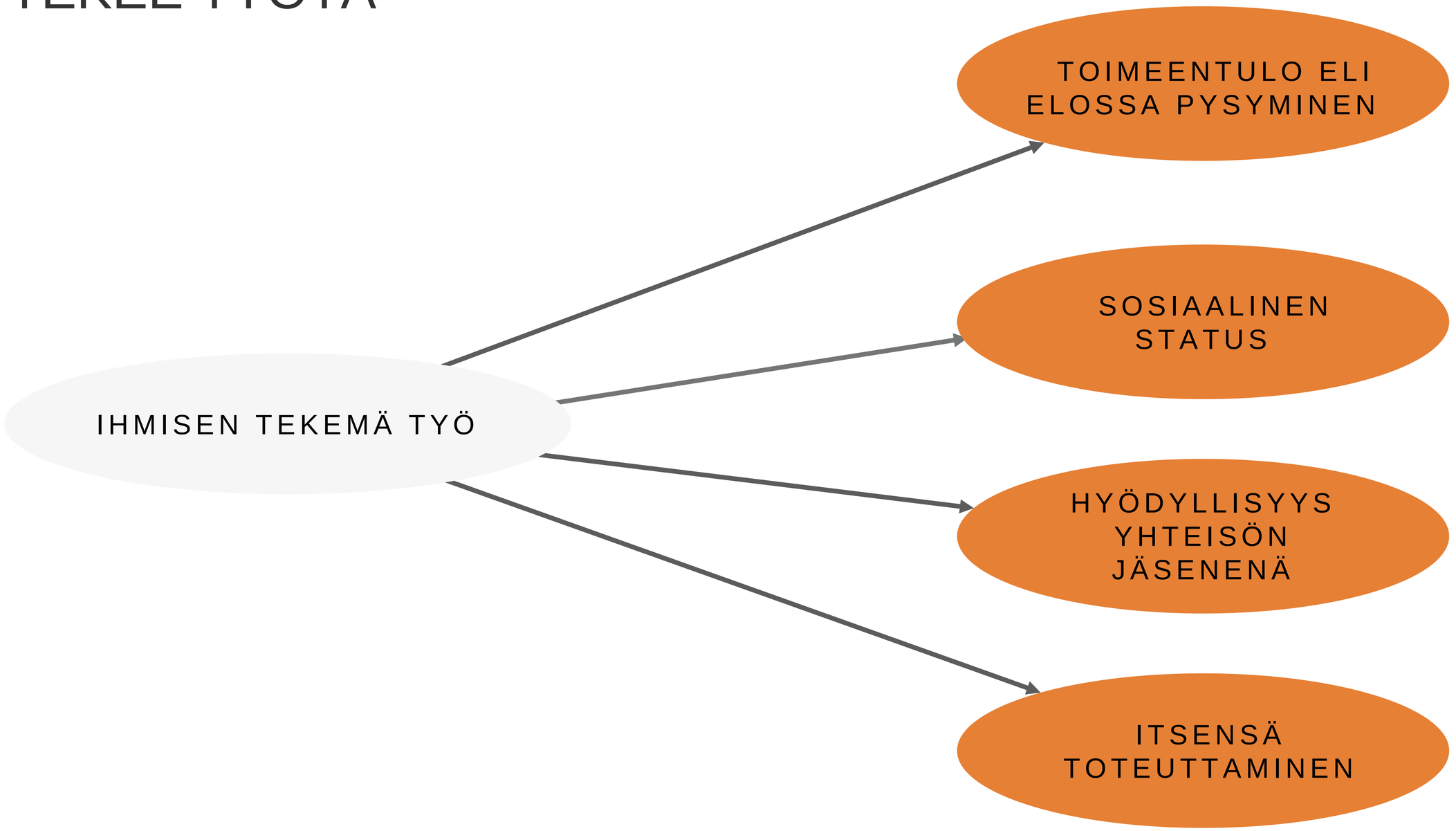
USKO TALOUSKASVUN YHTEENSOPIVUUDESTA
KESTÄVÄN YMPÄRISTÖN KUORMITUKSEN TASON KANSSA
USKO TALOUSKASVUN JATKUMISEEN
USKO TALOUSKASVUN TARPEELLISUUTEEN

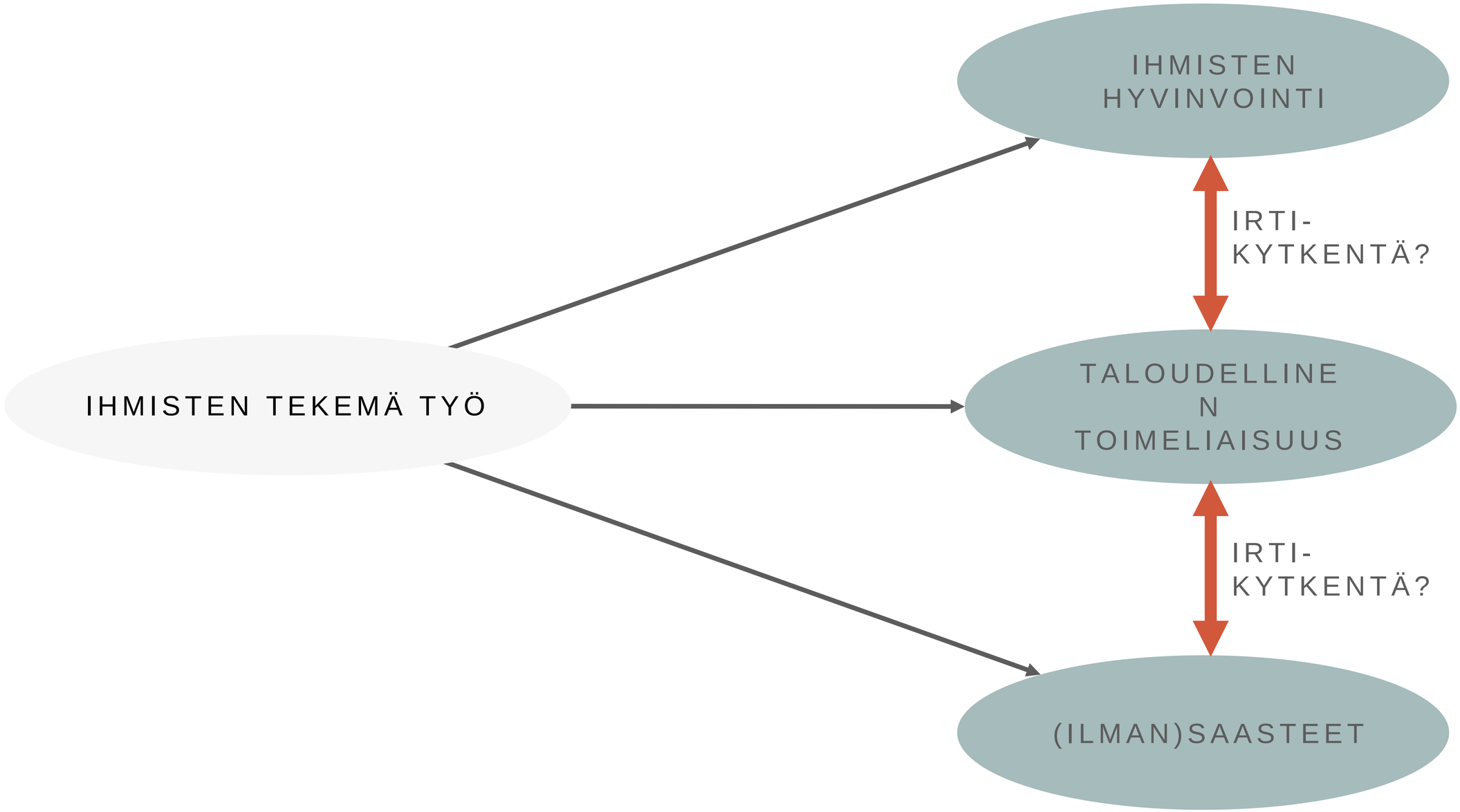
KANNATTAAKO TALOUSKASVUUN PANOSTAA?

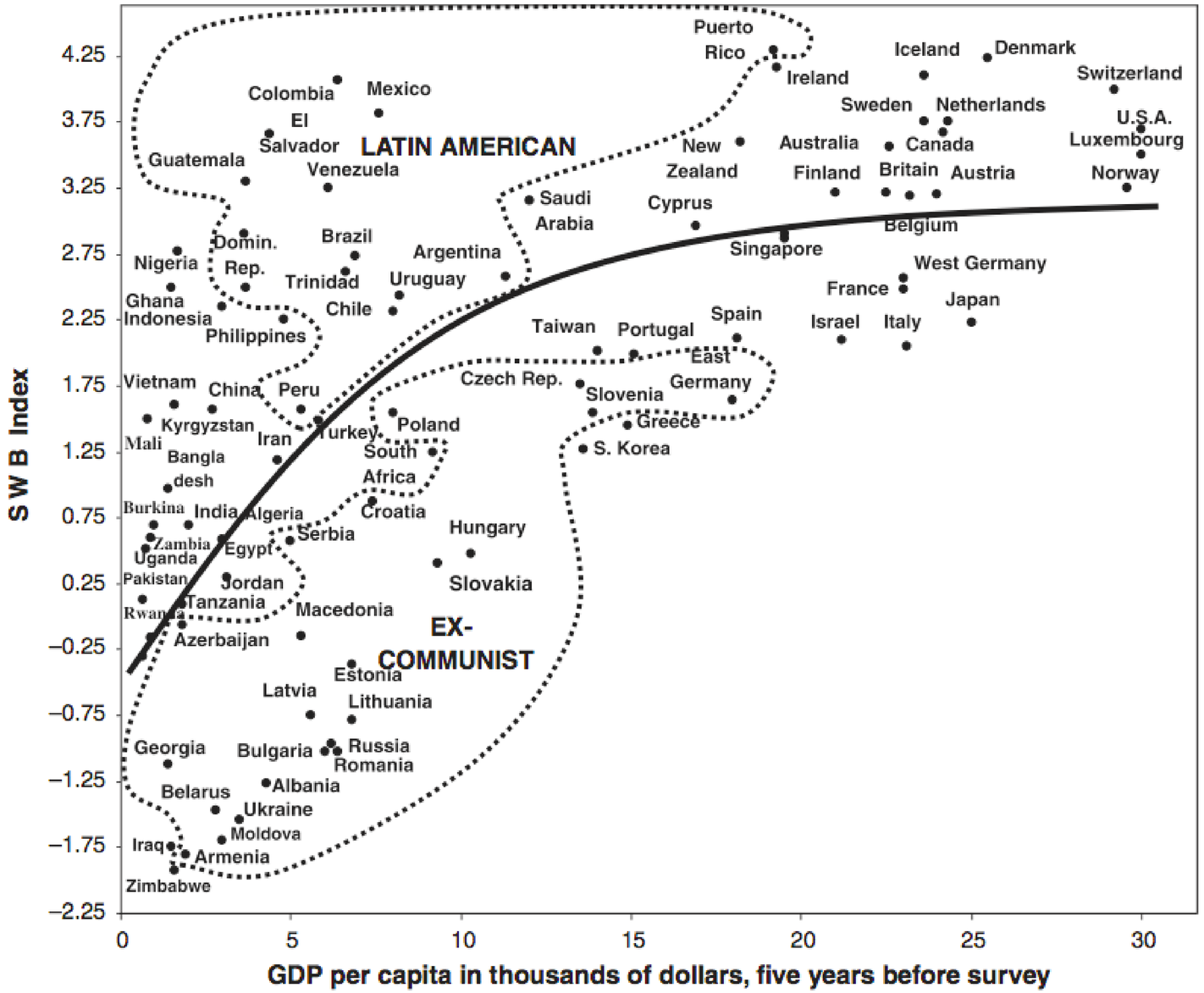
MITÄ IHMISTEN TYÖ TUOTTAA YKSILÖLLE? ELI MIKSI IHMINEN TEKEE TYÖTÄ

MITÄ IHMISTEN TYÖ TUOTTAA YHTEISKUNNALLISESTI?

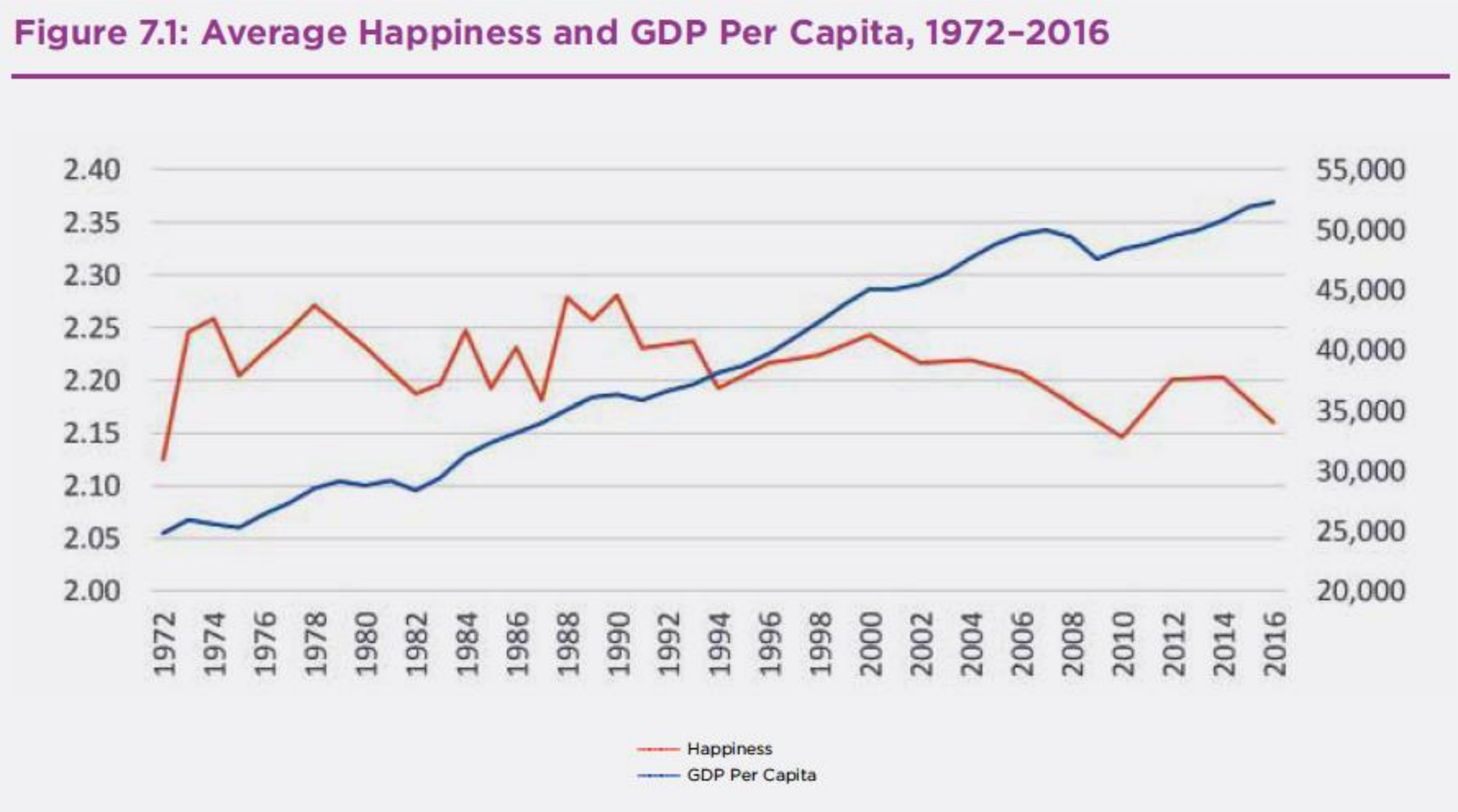

TALOUSKASVUN JA HYVINVOINNIN SUHDE ON LOGARITMINEN

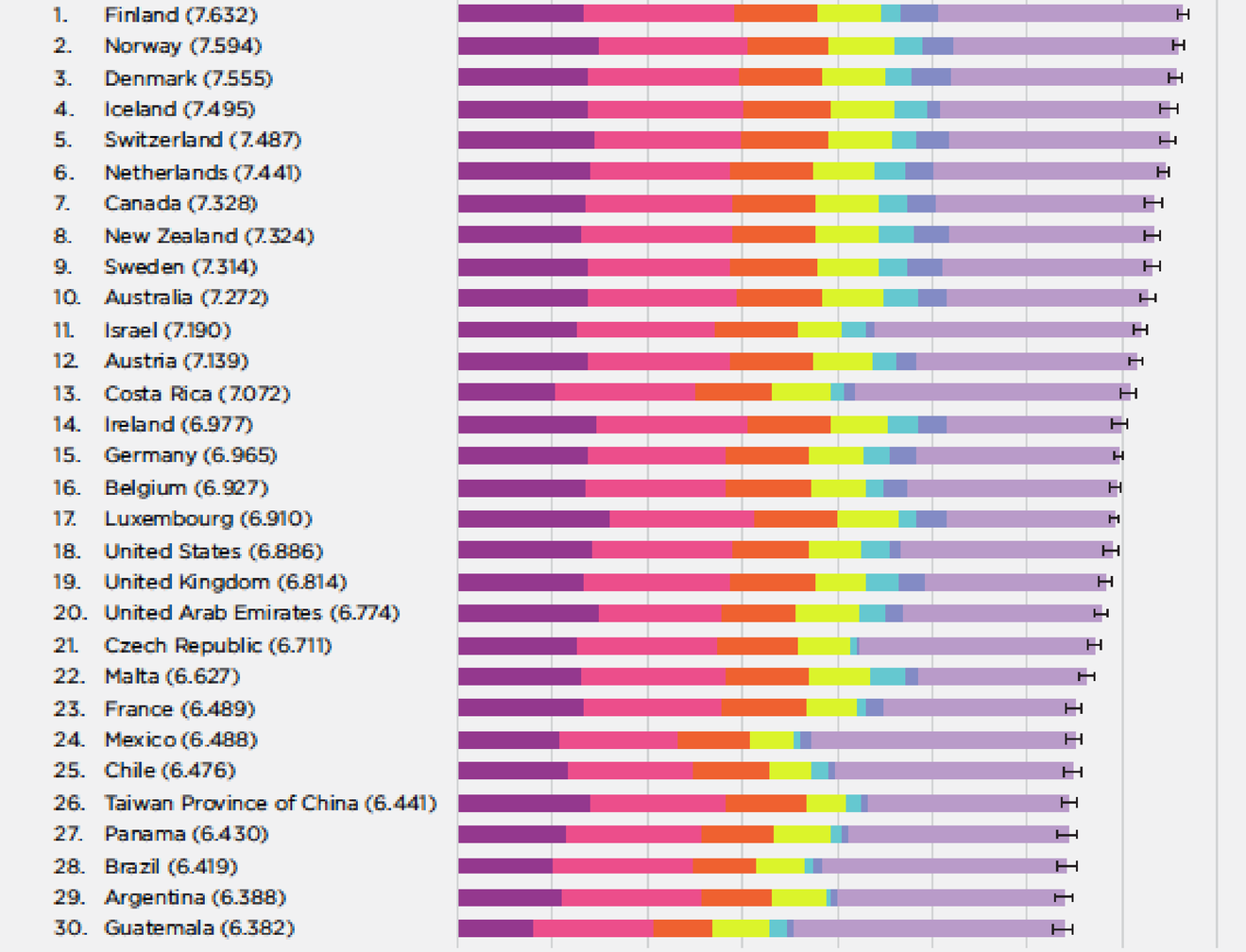
Lähde: Inglehart, R., Foa, R., Peterson, C., & Welzel, C. (2008). Development, freedom, and rising happiness: A global perspective (1981–2007). Perspectives on Psychological Science, 3(4), 264–285.

EASTERLIN PARADOKSI: ELÄMÄNTYYTYVÄISYYS JA BKT YHDYSVALLOISSA

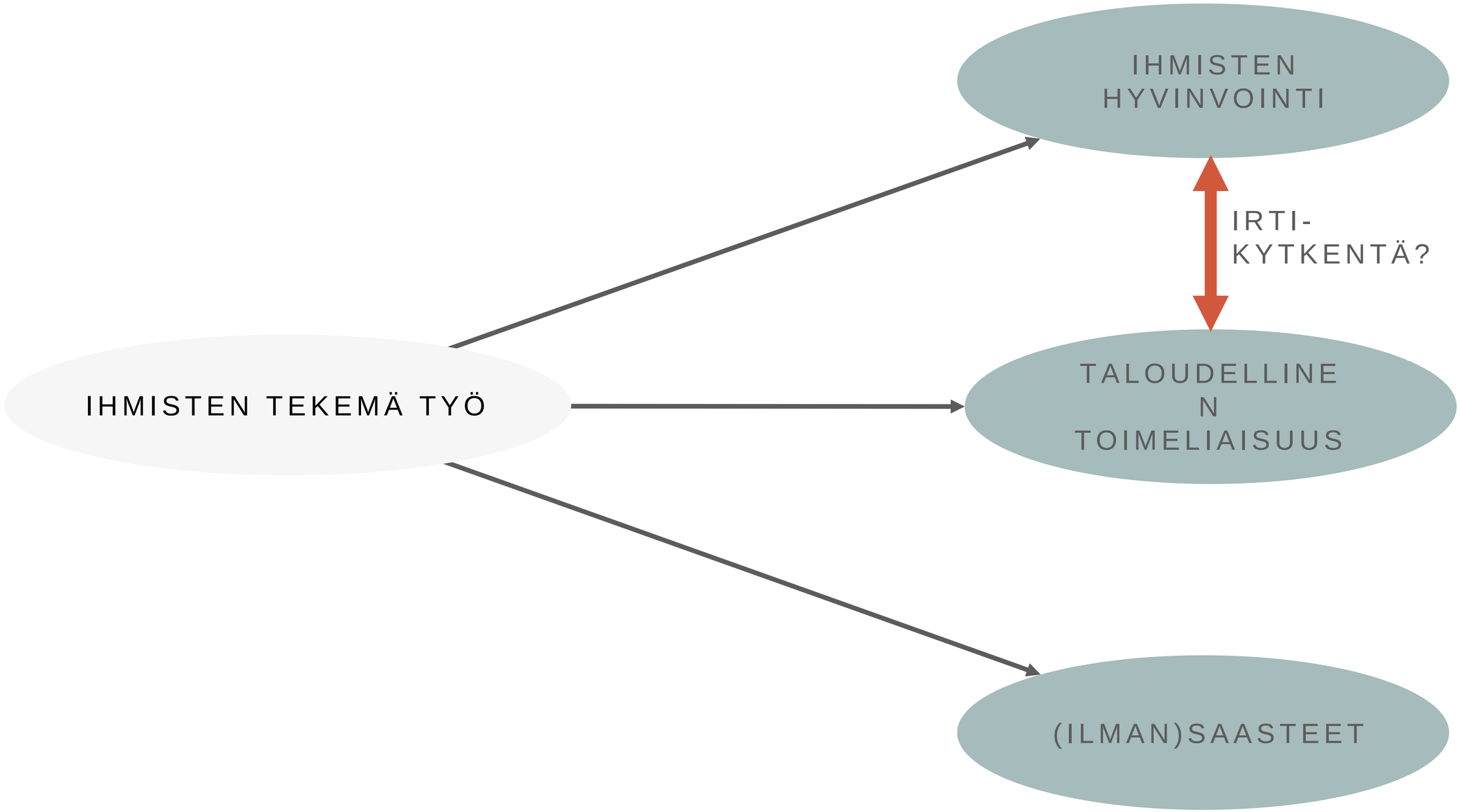
Lähde: Helliwell, J. F., Layard, R., & Sachs, J. (Eds.). (2018). World Happiness Report 2018. New York: Sustainable Development Solutions Network.

Figure 2.2: Ranking of Happiness 2015–2017 (Part 1)

Lähde: Helliwell, J. F., Layard, R., & Sachs, J. (Eds.). (2018). World Happiness Report 2018. New York: Sustainable Development Solutions Network.

MITÄ IHMISTEN TYÖ TUOTTAA YHTEISKUNNALLISESTI?

KESTÄVÄ KASVU RATKAISUNA

USKO TALOUSKASVUN YHTEENSOPIVUUDESTA
KESTÄVÄN YMPÄRISTÖN KUORMITUKSEN TASON KANSSA
USKO TALOUSKASVUN JATKUMISEEN
USKO TALOUSKASVUN TARPEELLISUUTEEN

OLETUS: USKO TALOUSKASVUN JATKUMISEEN

1. SUOMEN KALTAISISSA LÄNSIMAISSA, JOISSA VÄESTÖ EI ENÄÄ KASVA, EI TALOUSKAAN VÄLTTÄMÄTTÄ MERKITTÄVÄSTI KASVA
2. MAAPALLON MONET RESURSSIT OVAT RAJALLISET (METSÄ, VILJELTÄVÄ MAA, MINERAALIT, METALLIT, KALAKANNAT) JA MONIEN KULUTUS ON KESTÄMÄTTÖMÄLLÄ TASOLLA —> NIIDEN LOPPUMINEN SAATTAA PYSÄYTTÄÄ TAI MERKITTÄVÄSTI HIDASTAA GLOBAALIA TALOUSKASVUA

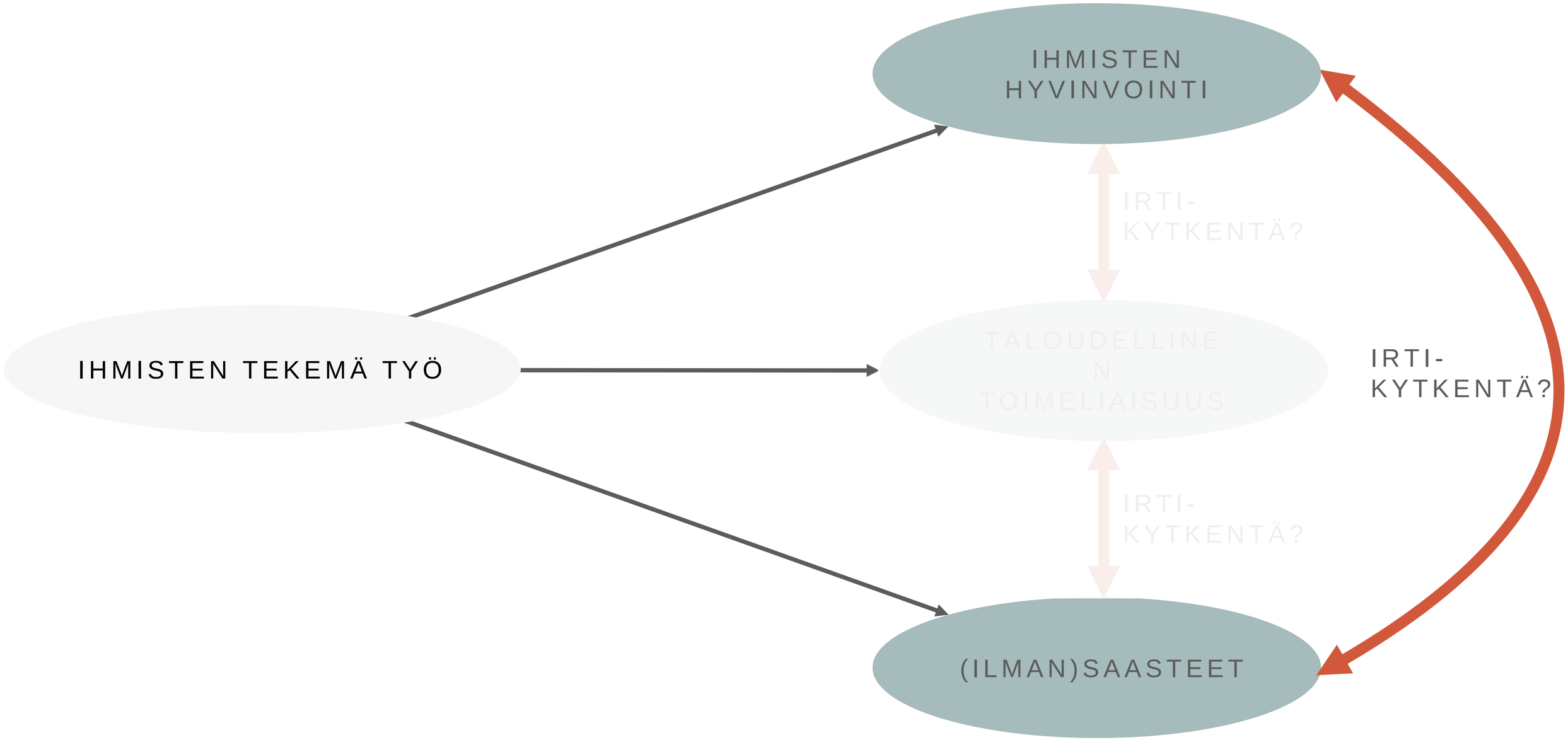

OLETUS: USKO TALOUSKASVUN TARPEELLISUUTEEN

1. AUTOMATISAATIO POISTAA RUTIINITYÖN —> VAIN KORKEAA ASIANTUNTEMUSTA, LUOVUUTTA TAI IHMISSUHDETAITOJA SISÄLTÄVÄ TYÖ JÄÄ —> ON RISKI ETTÄ ISO OSA IHMISISTÄ JÄÄ ILMAN PALKKATYÖTÄ
2. ISO OSA KULUTUKSESTAMME EI LISÄÄ HYVINVOINTIA VAAN ON A) MARKKINOINNIN SYNNYTTÄMÄÄ TYHJÄÄ KULUTUSTA TAI B) STATUSKAMPPAILUA JOKA ON NOLLASUMMAPELI
3. MONET IHMISET TEKEVÄT TYÖTÄ JOKA EI TUOTA HYVINVOINTIA TAI ON JOPA HYVINVOINNILLE HAITALLISTA. BRITEISSÄ 37% TYÖNTEKIJÖISTÄ ARVIOI TEKEVÄNSÄ TURHAA TYÖTÄ (GRAEBER 2018). TÄMÄN TYÖN POISTAMINEN EI VÄHENTÄISI HYVINVOINTIA JA SAATTAISI JOPA LISÄTÄ SITÄ.

—> KEYNES ESITTI 1930 ETTÄ TUOTTAVUUSKASVUN SEURAUKSENA TYÖSKENTELEMME 2000-LUVULLA VAIN 15 TUNTIA VIIKOSSA. ON EHKÄ VIHDOIN AIKA LUNASTAA TÄMÄ LUPAUS.

MITÄ IHMISTEN TYÖ TUOTTAA YHTEISKUNNALLISESTI?

KESKEINEN KYSYMYS EI OLE:

VOIDAANKO TULEVAISUUDESSA YLLÄPITÄÄ TALOUSKASVUA ILMAN ILMASTON KUORMITTUMISTA?

VAAN:

VOIDAANKO TULEVAISUUDESSA YLLÄPITÄÄ HYVINVOINTIA ILMAN ILMASTON KUORMITTUMISTA?

KUN ERIARVOISUUDEN JA OSATTOMUUDEN KOKEMUS YLITTÄÄ KRIITTISEN PISTEEN, SEURAUKSENA ON JOKO ”LAINSÄÄDÄNTÖ JOKA UUDELLEENJAKAA VARALLISUUTTA TAI VALLANKUMOUS JOKA UUDELLEENJAKAA KÖYHYYTTÄ.”

- WILL & ARIEL DURANT

KYSYMYS JOHON SUOMEN ON VARAUDUTTAVA VASTAAMAAN:

MITEN YLLÄPIDÄMME JA VAHVISTAMME KANSALAISTEN HYVINVOINTIA ILMAN TALOUSKASVUA JA ILMAN HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖJÄ?

KIITOS!

FRANK.MARTELA@AALTO.FI